

Prezentujemy Państwu jedną z kilku propozycji rozwiązań metodycznych dotyczących pracy nad kształtowaniem opowiadania. W najbliższym czasie ukażą się kolejne scenariusze z tego cyklu.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ ZINTEGROWANYCH DLA KLASY III

Agnieszka Kaim

Blok tematyczny: Hu, hu, ha! Zima przyszła!

Temat dnia: *Podaj pomocną dłoń.*

Zapis w dzienniku: Próba odpowiedzi na pytanie: *Kiedy należy pomagać innym?*

Cele ogólne:

- kształtowanie umiejętności wyodrębniania elementów opowiadania,
- doskonalenie umiejętności dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia,
- zapoznanie z budową akapitową i strukturą opowiadania,
- wzbogacanie słownictwa uczniów.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- potrafi rozwiązać działania matematyczne, wyniki ułożyć w kolejności rosnącej, by otrzymać hasło,
- rozróżnia części strukturalne opowiadania,
- wie, co to znaczy opowiadać, potrafi wymienić wydarzenia w opowiadaniu,
- wie, z ilu części składa się opowiadanie i potrafi je zaznaczyć w tekście,
- wie, czym jest i do czego służy akapit.

Metody:

- słowne: rozmowa,
- oglądowe: pokaz,
- czynne: praktyczne działania uczniów.

Formy: indywidualna, zbiorowa.

Środki dydaktyczne: Tekst opowiadania pt. *Grudniowy wieczór*, kolorowe flamastry, plastelina, karty pracy z działaniami matematycznymi.

Literatura:

M. Węglińska, *Opowiadanie jako forma wypowiedzi w klasach początkowych*, Wydawnictwo Impuls, Kraków 1998.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie i czynności organizacyjno-porządkowe.
2. Rozwiązywanie działań matematycznych utrwalających znajomość dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia (zał. 1).

Każde dziecko otrzymuje kopertę, w której znajdują się małe karteczki z działaniami matematycznymi. Na odwrocie tych kartek znajdują się litery. Wynik każdego działania należy ułożyć w kolejności rosnącej od najmniejszego do największego. Po odwróceniu powinno powstać hasło: OPOWIADANIE. Hasło to będzie wprowadzeniem do tematu zajęć.

- O $30 \times 0 = 0$
- P $138 + 8 - 8 = 138$
- O $109 - 8 = 101$
- W $10 : 2 - 2 = 3$
- I $72 : 9 = 8$
- A $150 - 30 = 120$
- D $24 : 4 = 6$
- A $2 \times 7 - 7 = 7$
- N $2 + 2 + 2 + 2 = 8$
- I $180 : 2 = 90$
- E $10 \times 2 - 10 = 10$

3. Wzorowe odczytanie tekstu przez nauczyciela pt. *Grudniowy wieczór* (zał. 2).
4. Rozmowa na temat opowiadania – rozdanie tekstów dzieciom. Pytania do tekstu:
  - *O czym jest opowiadanie?*
  - *Określ czas i miejsce zdarzenia?*
  - *Wymień bohaterów opowiadania.*
  - *Jak przebiegały zdarzenia? Co wydarzyło się najpierw, a co potem?*
  - *Jak zakończyły się zdarzenia?*
  - *W jaki sposób pomogliście dziewczynce?*
5. *Co to znaczy opowiadać?* Rozmowa na temat opowiadania.
6. Zapoznanie uczniów ze strukturą opowiadania i układem tekstu.
Spójrzcie jeszcze raz na tekst naszego opowiadania i powiedzcie, czy jest on ciągły, czy może składa się z oddzielnych części:
  - a) *z ilu części składa się opowiadanie? Wyodrębnianie części opowiadania – kolorowanie ich na tablicy i w kartach pracy (zał. 2):*
    - » *podziel za pomocą kresek opowiadanie na trzy części. Następnie używając kolorów (żółty, czerwony, zielony), zakresł każdą część opowiadania.*
  - b) nazywanie części opowiadania: wstęp – rozwinięcie – zakończenie oraz poinformowanie uczniów, co każda część zawiera:
    - » *Jakie informacje znajdują się we wstępie?* (to, co było najpierw, od czego wszystko się zaczęło i jak się zaczęło).
    - » *Jakie informacje znajdują się w rozwinięciu?* (opisujemy przebieg całego wydarzenia i jego skutki).
    - » *Jakie informacje znajdują się w zakończeniu?* (podajemy, jak wszystko się skończyło, wnioski, własne sądy, uwagi, ocena bohaterów).
  - c) zgromadzenie słownictwa, które można użyć we wstępie i w zakończeniu – układanie i zapisywanie na tablicy przykładowych początków i zakończeń opowiadania.
7. Zabawa ruchowo-naśladowcza *Zabawy na śniegu* (zał. 3).
8. Zapoznanie uczniów z pojęciem *akapitu*:
  - a) wyjaśnienie terminu *akapit* – jest to ustęp tekstu, którego pierwsza linijka rozpoczyna się nie od samego brzegu, takie wcięcia zapowiada nową myśl autora,
  - b) podział ciągłych tekstów opowiadań na akapity – każde dziecko otrzymuje tekst opowiadania, który nie ma wyznaczonych akapitów, należy dokonać właściwego podziału (zał. 4).

9. Praca plastyczna *Bałwankowa rodzina* – formowanie z plasteliny.
10. Pytania podsumowujące:
- Z jakich części składa się opowiadanie?*
  - Co znajduje się we wstępie, rozwinięciu i zakończeniu?*
  - Od czego rozpoczyna się każda część opowiadania?*

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1

- O $3 \times 10 = 0$
P $1 + 18 - 18 = 1$
O $100 - 80 = 20$
W $100 : 2 - 20 = 30$
I $20 \times 2 = 40$
A $15 : 3 = 5$
D $24 : 4 = 6$
A $2 \times 7 - 7 = 7$
N $20 + 20 + 20 + 20 = 80$
I $18 : 2 = 9$
E $10 \times 2 - 10 = 10$

Załącznik 2

Grudniowy wieczór

W pewien zimowy, mroźny i grudniowy dzień na ulicy obok drewnianego kościółka siedziała zziębnięta dziewczynka. Zrobiło mi się jej żal i bardzo chciałam jej pomóc, choć nie wiedziałam jak. Idąc w jej kierunku zauważyłam, że dziewczynka nie ma czapki ani rękawiczek. Nie zastanawiając się ani chwili, szybko zdjęłam swoją czapkę, szalik i rękawiczki i bez wahania jej założyłam. Ona spojrzała na mnie miłosiernymi, pełnymi łez oczkami, czułam, że chciała mi podziękować, ale coś ją blokowało. Nie mogłam jej tak zostawić, bo pękłoby mi serce. Wzięłam ją za rękę i poszliśmy razem do mojego domu. Dziewczynka cała drżała. W domu posadziłam ją koło ciepłego kominka, zrobiłam jej coś do jedzenia i dałam do picia gorącą herbatę z cytryną. Wyglądała na bardzo zmęczoną i senną, dlatego pościeliłam jej łóżko i położyła się spać. Na drugi dzień wstała pełna radości, zadowolenia i z uśmiechem na twarzy. Myślałam, że nie przestanie mi dziękować, tak bardzo była mi wdzięczna za to, że jej pomogłam.

Zjadliśmy wspólnie śniadanie i od tej pory nigdy dziewczynka nie zaznała zimna ani głodu. Zamieszkała razem ze mną i moimi rodzicami. Byłam bardzo uradowana, że mogłam jej pomóc i uczynić ją szczęśliwą.

Załącznik 3

Zabawy na śniegu – naśladowanie ruchem jazdy na sankach, łyżwach, nartach, rzucania śnieżkami, otrzepywania się ze śniegu.

Sanki – ciągnięcie sanek pod górę (chód z wysoko unoszonymi kolanami), zjazd z górki (szybki bieg bez potrąceń), na dole wywrotka, podnoszenie się i otrzepywanie ze śniegu.

Łyżwiarze – poruszanie się po sali posuwistym krokiem w prawo, w lewo, wykonywanie obrotów, piruetów i innych figur.

Narciarze – poruszanie się posuwistym krokiem, ciało pochylone lekko w przód, ręce naśladują odpychanie kijkami.

Rzucanie śnieżkami – przysiad, lepienie śniegowych kul, wyskok w górę – wyrzucenie śnieżki.

Załącznik 4

Jak powstała drużyna Yeti?

Od kilku dni padał wilgotny puszysty śnieg. Gdy wreszcie przestał, pospiesznie ubraliśmy się i ile sił w nogach pobiegliśmy w stronę górki. Ja, Piotrek, Jacek, Mariola i Reńka zatrzymaliśmy się na zboczu tej górki i natychmiast zaczęliśmy zsuwać świeżutki śnieg w jedno miejsce. Szybko powstawała ogromna kopa miękkiego jak aksamit śniegowego puchu. W tym samym czasie Wacek rozpędził się na swoich sankach do pokazowego zjazdu. Po chwili mknął w dół jak strzała i wpadł niespodziewanie na nasze śnieżne usypisko. Ta śniegowa sterta natychmiast wybuchła jak bomba i obsypała nas wszystkich lepiącym się śniegiem. Zamieniliśmy się w sześć białych postaci. Zaraz rozległy się krzyki: *Ludzie śniegu! Drużyna Yeti!* Takiej niezwykłej przygody nikt się z nas nie spodziewał. Dobrze jednak, że nie nazwano nas drużyną bałwanów.

Bibliografia

Czelakowska D., *Stymulacja kreatywności językowej dzieci w wieku wczesnoszkolnym*, Kraków 2005.

Czelakowska D., *Twórczość a kształcenie języka dzieci w wieku wczesnoszkolnym*, Kraków 1996.

Jóźwicki T., *Opowiadanie jako forma wypowiedzi pisemnych w klasach początkowych*, Warszawa 1984.

Lenartowska K., Świętek W., *Inspirowanie wypowiedzi pisemnych w klasach I-III*, Warszawa 1982.

